

گفت‌وگوی روز
<div>میثم سلیمانی</div>

روابط ایران و روسیه در میان افکار عمومی داخلی ایران همواره با شک و تردید پیگیری شده است، اما این واقعیت را نباید فراموش کرد که ایران و روسیه طی سال‌های اخیر نزدیک‌تر شده‌اند و یکدیگر به خصوص در مسائل منطقه بوده‌اند. از طرف دیگر روابط دو کشور هرچند در ابعاد سیاسی، نظامی و امنیتی گسترش پیدا کرده است اما ابعاد اقتصادی آن اصلا قابل توجه نبوده‌است. بنابراین با عضو موسسه شرق شناسی روسیه در گفت‌وگو با ایران معتمد است که ایران و روسیه هر چند متحد استراتژیک یکدیگر نیستند، اما نباید اجازه دهند تبدیل به یک رقیب شوند و باید گفت‌وگوها میان دو طرف ادامه داشته باشد تا با یکدیگر به منافع مشترک در خاور میانه و منطقه اوراسیا دست پیدا کنند. در ادامه متن کامل این مصاحبه را می‌خوانید.

■ **آقای ریاباکوف معاون وزیر خارجه روسیه چندی پیش در مصاحبه‌ای با بسی آن‌ان عنوان کرده بود که با ایران هیچ اتحادی نداریم و همکاری ما با ایران در حوزه سوریه است و ایران نیز می‌داند که امنیت اسرائیل اولویت ماست. هرچند آقای سفیر توضیحاتی در این خصوص دادند، اما این نوع سخنان از سوی مقام‌های روسی تأثیر بدی بر اندان ایرانی‌ها در خصوص روسیه گذاشته است، آیا در این موضوع به ایرانی‌ها حق نمی‌دهید که نسبت به رابطه ایران و روسیه تردید داشته باشند؟**
به نظر من باید ابتدا به معنای اتحاد توجه داشته باشیم. دوم اینکه بین ایران شناسان و متخصصان سیاسی روسی در خصوص ایران چند گرایش وجود دارد. بعضی معتقدند که با توجه به اعلام چرخش روسیه به شرق، روسیه باید با ایران سطح روابط استراتژیک خود را ارتقا بدهد و در این مورد مذاکرات و صحبت‌هایی صورت گرفته است اما باید توجه داشت وضعیت‌هایی به این هدف طولانی خواهد بود و در دوره کوتاه‌مدت نمی‌توان روابط را به سطح روابط استراتژیک رساند. اکنون نتش‌های توایم بگویم که روابط استراتژیک میان ایران و روسیه تنها در حوزه سیاسی، نظامی و امنیتی می‌تواند برقرار شود که این موضوع نیز بیشتر در بحث حل مساله سوریه تمرکز دارد. از همین رو روابط اقتصادی و انسان دوستانه نسبت به سایر مسائل عقب مانده‌است. در چنین شرایطی مانی توایم از اتحاد دو کشور سخن بگویم.

■ **چه تضمینی وجود دارد در شرایطی که بحران سوریه در ابعادی نظامی به پایان برسد آن زمان نقش ایران برای روسیه کمرنگ‌تر نشود؟**
روسیه از سن رزهای زیادی برای نقش ایران در منطقه قابل است. زیرا می‌داند ایران به لحاظ پتانسیل نظامی، اقتصادی، سیاسی و نیروی کار انسانی، به عنوان یک کشور با قدرت منطقه‌ای شناخته می‌شود و قطعاً منافع ویژه‌ای را برای خود در منطقه در نظر گرفته‌است. از همین رو باید در تحولات منطقه نیز تأثیرگذار باشد. اما این به معنای تأثیر گذاری در خاورمیانه بزرگ است که شامل آسیای مرکزی، پاکستان و افغانستان نیز می‌شود. ایده روسیه این است که بتواند منطقه اوراسیا را به یک قطب توسعه در جهان تبدیل کند و در جهان چندجانبه گرایی منطقه می‌تواند تبدیل به قطب توسعه اقتصادی و هم سیاسی شود. ایران در این کار می‌تواند شریک روسیه باشد.
■ **آیا منظور شما از بحث منطقه اوراسیا، اتحادیه اوراسیایی است که روسیه همواره از آن نام می‌برد؟**
نه، این بحث متفاوتی است. از دیدگاه روسیه چند سازمان منطقه‌ای اوراسیا تبدیل شده‌بلکه ما در مورد فعالیت‌های آن مثل سازمان شانگهای اما بحث اتحادیه اوراسیایی در حال حاضر تنها روی بخش اقتصادی تمرکز دارد که این نیز به واسطه روسیه تأسیس شد و اکنون به دنبال گسترش آن هستیم. اما این به آن معنی نیست که به تنها سازمان منطقه‌ای اوراسیا تبدیل شده‌بلکه ما در مورد فعالیت‌های آن در حال فعالیت با چین و آمریکا و سایر کشورها که فقط اتحاد تمام ظرفیت‌های قدرت‌های منطقه‌ای می‌تواند منجر به شکل گیری قطب اوراسیا شود.

■ **شما بر این عقیده هستید که نقش ایران در منطقه اوراسیا برای روسیه بسیار مهم است. اما اگر ایران و روسیه نتوانند بحث سوریه را با یکدیگر به یک سرانجام مطلوب برسانند و با تضاد منافع روبرو شوند آیا این موضوع سایر همکاری‌ها را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد؟**

اصلا چنین اتفاقی رخ نخواهد داد. هر دو کشور در حوزه سیاسی منافع نزدیک و چالش‌های مشترک دارند چرا که بحث افغانستان از دیگر مباحثی است که می‌تواند عرصه همکاری میان دو کشور باشد. روسیه علاقه‌مند است که با همه کشورهای حوزه اوراسیا روابط خود را توسعه دهد. نامتی و بی‌ثباتی در کشورهای منطقه اوراسیا یک چالش جدی برای روسیه است. روس‌ها اکنون نگران قدرت گرفتن گروه‌های تکفیری در افغانستان هستند و ما به دنبال راه‌های مسالمت آمیز حل بحران افغانستان هستیم. همچنین مسائل فقیاز نیز برای روسیه بسیار مهم است. تأثیر ایران بر کشورهای فققاز نیز برای روسیه بسیار اهمیت دارد از همین رو می‌تواند تبدیل به موضوعی برای گسترش همکاری‌های ایران و روسیه شود و ما این موضوع را درک می‌کنیم. ما باید یکدیگر تماس‌ها و گفت‌وگوهای بیشتری داشته باشیم که تبدیل به رقیب سیاسی و اقتصادی یکدیگر در این منطقه نشویم. چندی پیش یک کمیسیون مشورتی در چارچوب وزارت خارجه دو کشور در مساله فققاز تشکیل شد. پیش‌تر در مورد افغانستان بحث فقایق مواد مخدر، مهاجرت و خاورمیانه مشورت‌های دائمی صورت می‌گرفت و حالا بحث فققاز نیز اضافه شده‌است.

■ **پس از سفر بنیامین نتانیاهو به روسیه خبری منتشر شد مبنی بر اینکه آقای یو تین پیشنهاد یک کمیته بین‌المللی برای خروج نیروهای خارجی از سوریه را دادند و نتانیاهو نیز بسیار خوشحال از این سفر بازگشت و اعلام کرد که روسیه نیز علاقه‌مند به خروج نیروهای ایرانی از سوریه است. سوال من از شما این است که دیدگاه واقعی روسیه نسبت به ادامه حضور**

دیپلماسی

siasat@etemadnewspaper.ir

یلنا دانیوا، عضو موسسه شرق شناسی روسیه در گفت‌وگو با «اعتماد»:

روسیه نمی‌تواند با حضور نظامی ایران در سوریه مخالفت کند

بانک‌ها و شرکتهای بزرگ روسیه مجبور به پایبندی به تحریم‌ها هستند

ریاست جمهوری روسیه

روسیه افزایش داد. این موضوع هم برای ایران اهمیت دارد. اما یک واقعیت وجود دارد که در سال ۲۰۱۶ قاعد جدید تسهیل کننده صادرات بین ایران و روسیه برقرار شد. عوارض گمرکی کاهش پیدا کرد و برخی کالاها، مانند لبنیات و ماهی از عوارض گمرکی بسیار پایینی بر خوردار بودند یا حتی بدون عوارض گمرکی روسیه پس‌تیمیانی کنیم و ما حالا اطمینان داریم که در صحنه بین‌المللی و منطقه‌ای باید این مساله را حل کنیم. ما نیاز به یک موفقیت داریم. اگر دستاوردی هر چند کوچک در حل مساله سوریه به دست آوریم، در این صورت می‌توانیم مسائل دیگر را مطرح کنیم. بازدید لاوروف از مصر اردن و قطر نشان دهنده آن است که یک زمینه‌سازی برای تحکیم تأثیر خود برای نزدیک‌تر شدن نظرات و مواضع کشورهای دیگر با روسیه است. اگر ما این موضوع را در سازمان ملل مطرح کنیم، می‌دانیم که تأثیر آمریکا و قصد دار تمام سیستم حقوق بین‌الملل را از بین ببرد و روی آن تجدیدنظر انجام دهد و مقررات مورد نظر خود را وضع کند. اما بحث جولان به مانند بحث پایتختی قدس برای اسرائیل بسیاری آن را نپذیرفته‌اند و چندان کسی به این موضوع پیوندد.

■ **اما روس‌ها نیز نسبت به این موضوع، موضع گیری خاصی انجام ندادند. به طور مثال در شورای امنیت یک جلسه فوق‌العاده بر گزار کنند، نگاه شما در این خصوص چیست؟**

ما این موضوع را جدی نمی‌گیریم فقط تبلیغات چرا که ما به حقوق بین‌الملل پایبندیم. به طور مثال آقای احمدی‌نژاد یک روز عنوان کرد که باید اسرائیلی‌ها را به منطقه دیگری نقل مکان کنند. ما نسبت به این موضوع اعتراضی در شورای امنیت نکردیم.

■ **اما یک تفاوتی میان این دو وجود دارد. بیت‌المقدس تبدیل به پایتخت اسرائیل می‌شود و جولان نیز ضمیمه حاکمیت اسرائیل شد و امریکا آن را به رسمیت شناخت. اما هیچ‌گاه حرف آقای احمدی‌نژاد جنبه عملیاتی پیدا نکرد.**

از نظر دیدگاه روسیه این اقدام از سوی ترامپ نه تنها نابخش‌نیست بلکه بحران آفرین در منطقه است. ولی روسیه هم نمی‌خواهد تنش بیشتری در منطقه ایجاد شود.
■ **آیا نگاه روسیه به بحث معامله قرن نیز بنیاست به مانند موارد جولان یا به رسمیت شناختن بیت‌المقدس به عنوان پایتخت این رژیم باشد؟**
آنها بنیاست روس‌ها این موضوع را نادیده بگیرند و از کنار آن عبور کنند؟

ما فکر می‌کنم روسیه قصد دارد به همین شیوه‌نامه دهد تا شاید سال دیگر موضع امریکا تغییر و برخی موضوعات را بعدتر مطرح شود.

■ **یعنی امریکا و اسرائیل هر کاری را که تصمیم گرفتند و انجام دهند روسیه تنها نظاره‌گر است؟**

روسیه قصد دارد هر چه سریع‌تر مساله سوریه را به نفع

دولت واحد این کشور حل کند. در چنین شرایطی اگر یک ثبات نسبی در سوریه ایجاد شود، ما می‌توانیم به صورت فعالانه‌تری وارد بحران اسرائیل و فلسطین شویم.

■ **این گونه که مشخص است روس‌ها از کنار این موضوعات به راحتی عبور می‌کنند؟**

روسیه واکنش‌های لازم را انجام داده‌است. به‌طور رسمی نظرات خود را اعلام کردیم و گفتیم که نمی‌توانیم از این موضوع پشتیبانی کنیم و ما حالا اطمینان داریم که در صحنه بین‌المللی و منطقه‌ای باید این مساله را حل کنیم. ما نیاز به یک موفقیت داریم. اگر دستاوردی هر چند کوچک در حل مساله سوریه به دست آوریم، در این صورت می‌توانیم مسائل دیگر را مطرح کنیم. بازدید لاوروف از مصر اردن و قطر نشان دهنده آن است که یک زمینه‌سازی برای تحکیم تأثیر خود برای نزدیک‌تر شدن نظرات و مواضع کشورهای دیگر با روسیه است. اگر ما این موضوع را در سازمان ملل مطرح کنیم، می‌دانیم که تأثیر آمریکا و قصد دار تمام سیستم حقوق بین‌الملل را از بین ببرد و روی آن تجدیدنظر انجام دهد و مقررات مورد نظر خود را وضع کند. اما بحث جولان به مانند بحث پایتختی قدس برای اسرائیل بسیاری آن را نپذیرفته‌اند و چندان کسی به این موضوع پیوندد.

■ **اما روس‌ها نیز نسبت به این موضوع، موضع گیری خاصی انجام ندادند. به طور مثال در شورای امنیت یک جلسه فوق‌العاده بر گزار کنند، نگاه شما در این خصوص چیست؟**

ما این موضوع را جدی نمی‌گیریم فقط تبلیغات چرا که ما به حقوق بین‌الملل پایبندیم. به طور مثال آقای احمدی‌نژاد یک روز عنوان کرد که باید اسرائیلی‌ها را به منطقه دیگری نقل مکان کنند. ما نسبت به این موضوع اعتراضی در شورای امنیت نکردیم.

■ **اما یک تفاوتی میان این دو وجود دارد. بیت‌المقدس تبدیل به پایتخت اسرائیل می‌شود و جولان نیز ضمیمه حاکمیت اسرائیل شد و امریکا آن را به رسمیت شناخت. اما هیچ‌گاه حرف آقای احمدی‌نژاد جنبه عملیاتی پیدا نکرد.**

از نظر دیدگاه روسیه این اقدام از سوی ترامپ نه تنها نابخش‌نیست بلکه بحران آفرین در منطقه است. ولی روسیه هم نمی‌خواهد تنش بیشتری در منطقه ایجاد شود.
■ **آیا نگاه روسیه به بحث معامله قرن نیز بنیاست به مانند موارد جولان یا به رسمیت شناختن بیت‌المقدس به عنوان پایتخت این رژیم باشد؟**
آنها بنیاست روس‌ها این موضوع را نادیده بگیرند و از کنار آن عبور کنند؟

ما فکر می‌کنم روسیه قصد دارد به همین شیوه‌نامه دهد تا شاید سال دیگر موضع امریکا تغییر و برخی موضوعات را بعدتر مطرح شود.

■ **یعنی امریکا و اسرائیل هر کاری را که تصمیم گرفتند و انجام دهند روسیه تنها نظاره‌گر است؟**

روسیه قصد دارد هر چه سریع‌تر مساله سوریه را به نفع

■ **روسیه قصد دارد هر چه سریع‌تر مساله سوریه را به نفع دولت واحد این کشور حل کند. در چنین شرایطی اگر یک ثبات نسبی در سوریه ایجاد شود، ما می‌توانیم به صورت فعالانه‌تری وارد بحران اسرائیل و فلسطین شویم.**

نتانیاهو بارها به روسیه سفر کرده‌از پوتین خواسته تا روابط خود با ایران را قطع کند اما چنین اتفاقی رخ نداده است. من حتی چنین تصویری هم نمی‌توانم داشته باشیم که روسیه روزی مجبور به چنین انتخابی شود. هدف روسیه جلوگیری از بروز جنگ بین ایران و اسرائیل در خاک سوریه است.

■ **باید بگویم اگر ما به دنبال حفظ دولت واحد در سوریه هستیم، باید نظرات اسرائیل را در نظر داشته باشیم؛ زیرا تجزیه سوریه به نفع اسرائیل نیست.**

سه‌شنبه ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۸، اول‌رمضان ۱۴۴۰، مه ۲۰۱۹، سال شانزدهم، شماره ۴۳۶۰

گزارش روز
<div>گانتز: نتانیاهو تسلیم شد</div>

بازگشت آتش بس

نگرانی از یک فاجعه بزرگ، گاهی از خود آن فاجعه هولناک‌تر است. شاید همین موضوع بود که بنیامین نتانیاهو نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی را مجبور کرد تا ابامداد روز دوشنبه آتش‌بس را بپذیرد. درگیری که از جمعه شب میان صهیونیست‌ها و نیروهای مقاومت درگرفت تبدیل به یک تهدید جدی امنیتی برای اسرائیل شد. شلیک بیش از ۶۰۰ موشک به سمت سرزمین‌های اشغالی این نگرانی را به وجود آورده بود که یک فاجعه در مناطق تحت کنترل صهیونیست‌ها به وجود آید. اگر هر یک از این موشک‌ها به فرودگاه، نیروگاه‌ها و حتی تأسیسات هسته‌ای اسرائیل اصابت می‌کرد، مشخص نبود چه فاجعه‌ای برای این رژیم می‌توانست به بار آورد. هر چند در طرف مقابل اسرائیلی‌ها نیز به وسیله حملات هوایی و توپخانه‌ای از زمین و در بانوار غزه را مورد هدف قرار دادند و ده‌ها نفر از مردم بی‌گناه غزه را نیز به شهادت رساندند.

CNBC امریکا در تحلیلی عنوان کرد: درگیری که حدود ۷۲ ساعت به طول انجامید، ترکیبی نادر

از جنگ‌های موشکی، هوایی و سایبری در صحنه جهانی بود. اما ارتش رژیم اسرائیل مدعی شده که توانسته با حملات سایبری به مراکز تسلیحاتی در غزه عملکرد موشک‌های مقاومت را با اختلال روبه‌رو

کند، هر چند که اطلاعات بیشتری در این زمینه ارائه نند. اما مجموعه شرایط نشان داد که این اقدام چندان قابل توجه نبوده است.

با این حال مقام‌های فلسطینی عنوان کردند که در بامداد روز دوشنبه توانستند به یک توافق آتش‌بس

با اسرائیل برای پایان دادن به درگیری‌ها در نوار غزه دست پیدا کنند. این درگیری‌ها طی کمتر از ۷۲ ساعت به شهادت ۲۵ نفر در نوار غزه منجر شد و

در این بین نیز چهار اسرائیلی کشته شدند. گفته‌ها حاکی از آن است که این کاهش گمرکی با فشار مصر، قطر

به الجزیره اعلام کردند که این آتش‌بس در ساعات ابتدایی صبح روز دوشنبه اجرایی شد و از آن زمان تاکنون هیچ حمله هوایی به نوار غزه گزارش نشده است. با این حال طرف‌های اسرائیلی در آوریل روز دوشنبه تمام محدودیت‌های امنیتی را که طی روزهای اخیر بر منطقه غزه اعمال کرده بودند را لغو کردند. همچنین به مردمی که در جنوب و نزدیک

نناتیاوهو نخست‌وزیر اسرائیل روز یکشنبه خبر از شکرکت برای ورود به روسیه مجوز گرفتند.

■ **برخی نتجسار ایرانی هم در این طرف معتمدند که روسیه دارای بروکراسی و مقررات پیچیده‌ای است، با توجه به این شرایط باز هم ایرانی‌ها را اعمال اصلی این چالش‌ها در بحث تبادلات تجاری می‌دانید؟**

مهم‌ترین مساله دو طرف عدم آشنایی بافضا و نیازهای صادراتی یکدیگر است. دوم اینکه تجارت‌های خرد و کوچک‌در روسیه بسیار ضعیف‌هستند زیرا تماس‌هایی که ما داریم بیشتر با شرکت‌هایی است که بسیار بزرگ

دولتی و حتی نیمه‌دولتی هستند. در طول تاریخ از زمان شوری تماس‌های اقتصادی با ایران بیشتر در سطح دولتی بوده است و هیچ‌گونه تبادلات پولی و مالی در سطح خرد میان دو کشور شکل نگرفته است. از همین رو در حال حاضر نیز روابط خوب و نرمال بانکی میان دو کشور وجود ندارد. بانک مرکزی روسیه و بانک میان ایران و ترکیه دیگری دارند و اکنون تا ۵ درصد مبادلات خود را با ارز ملی دو کشور انجام می‌دهند.

این موضوع هر چند مثبت است اما اولین گام‌ها در این مسیر است. به علت تحریم‌های غرب، ایران و روسیه نمی‌توانند روابط بانکی مناسبی با بانک‌های غربی برقرار کنند. البته روسیه در سوبیفت حضور دارد اما مبادلات ایران با سوبیفت متوقف شده‌است. بانک‌های روسیه که تعامل با کشورهای غربی دارند از ترس قطع شدن روابط با سوبیفت نسبت به ارتباط با ایران محافظه‌کار شده‌اند.

■ **یعنی تحریم‌هایی که امریکا علیه ایران انجام داده، روسیه نیز به آن پایبند است؟**

بله، منفعت اقتصادی شرکت‌های بزرگ را مجبور به این کار می‌کند.

■ **آیا توانسته‌ایم به راهکاری برای تبادلات تجاری برسیم؟**

اکنون به راهکار تبادل ارزهای ملی رسیده‌ایم و تبادلات دلاری حذف شده است. اما باید این نکته را نیز بیان کرد که هر چند فشار ایران گسترش روابط زیادی وجود دارد اما من شخصاً بارها با شرکت‌های روسیه به عنوان مشاور همکاری داشتم، آنها بسیار متعجب هستند که فضای تجارت ایران تطبیقی بافضای تجاری اروپا که روسیه نیز با آن همخوانی دارد اصلاً ندارند. به شخصه بارها شاهد بی‌انضباطی طرف ایرانی و تغییر در تصمیمات هنگام امضای قرارداد بودم. ما نمی‌توانیم اینها را بپذیریم. وقتی این اتفاق چند بار رخ دهد یک بی‌اعتمادی در طرف روسی شکل می‌گیرد. مشکلات برای دریافت ویزای کاری و تمدید آن هم وجود دارد. این نوع موارد بسیار زیاد است بحث مالیات نیز از دیگر موارد مطرح‌بین دو کشور است و همین جزئیات تبدیل به عمده‌ترین چالش تجارت دو کشور شده است.

■ **به عنوان آخرین سوال چشم‌اندازی برای روابط روسیه و امریکا کوتاه‌مدت می‌بینید؟**

چندی پیش سرگنی لاوروف با جدیت اعلام کرده که در کوتاه‌مدت هیچ چشم‌اندازی در بهبود روابط نه‌تنها با امریکا بلکه با غرب وجود ندارد. در حال حاضر امکان رویارویی با امریکا زیاد است و جنگ‌های نیابتی نیز برقرار است. با رویای غربی اختلافاتی داریم و کانال‌های ارتباطی یا حذف یا بسیار ضعیف شده‌است. با امریکایی‌ها نیز کانال‌هایی در مقیاس بسیار محدود وجود دارد. در عین حال روسیه آماده است از تمام راه‌های دیپلماتیک و تریبون‌های بین‌المللی استفاده تا از بدتر شدن اوضاع یا شدیدتر شدن اختلافات ملی دو طرف جلوگیری کند.